

POVODOM DANA LJUDSKIH PRAVA U CRNOJ GORI 2015: PROTIV NEKAŽNJIVOSTI

Povodom Međunarodnog dana ljudskih prava upozoravamo na hronični nedostatak odgovornosti državnih službenika u Crnoj Gori za dokazano mučenje i druga kršenja ljudskih prava, čime se podržava nekažnjivost i negira vladavina prava. Odugovlačenje istrage mučenja Milorada Martinovića i drugih građana na ulicama Podgorice posle protesta 24. oktobra 2015. upozorava da izvršioc i ovih poslednjih primjera policijske torture u Crnoj Gori neće biti privedeni pravdi. Tražimo od VDT da obezbijedi vladavinu prava tako što će procesuirati odgovorne počev od vrha policije. Ministar unutrašnjih poslova da saopšti šta je preduzeo protiv komandanta SAJ-a i direktora Uprave policije i ako nije ništa da podnese ostavku. Pozivamo međunarodne organizacije da spriječe da zaklinjanje crnogorskih zvaničnika u ljudska prava i vladavinu prava ostane samo mrtvo slovo na papiru.

U Crnoj Gori ni jedna osoba nikada nije odgovarala zbog skandaloznog prebijanja trideset pritvorenika u istražnom zatvoru u ZIKS-u od strane specijalne interventne jedinice policije 1.9.2005. godine, iako je to zahtijevala i Evropska komisija, kao što ni zbog mučenja pok. Aleksandra Pejanovića u zgradi Uprave policije u Podgorici u oktobru 2008. godine nije odgovarao ni jedan izvršilac ni nalogodavac. Neprihvatljivi su i drugi slučajevi nekažnjavanja ili uslovnog kažnjavanja policijskih službenika u slučajevima dokazanog zlostavljanja. Podsjećamo i na drastičan slučaj prijetnji smrću istraživaču kršenja ljudskih prava Aleksandru Saši Zekoviću od strane policijskog službenika koji nikada nije istražen i kažnjen.

Izveštaj Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja (CPT) označio je policijske stanice u Crnoj Gori i 2013. godine kao crne tačke mučenja i zlostavljanja osoba lišenih slobode. Dokazano mučenje i zlostavljanje više osuđenika u zatvoru u Podgorici u januaru 2015. godine do danas nije procesuirano.

Imajući sve to u vidu, činjenica da se traljavo odugovlači i istraga mučenja Milorada Martinovića i zlostavljanja drugih građana na ulicama Podgorice posle razbijanja protesta 24. oktobra 2015. godine upozorava da izvršioc i ovih poslednjih očiglednih primjera policijske torture u Crnoj Gori neće biti privedeni pravdi.

Zabrana mučenja i zlostavljanja od strane državnih službenika je apsolutno zaštićeno ljudsko pravo od koga nema izuzetka. Ovo ljudsko pravo obuhvata obavezu države da

utvrdi odgovornost izvršilaca mučenja i njihovih saučesnika. Kada se to ne dogđa, kao u Crnoj Gori, država postaje odgovorna za nekažnjivost i nedostatak vladavine prava.

Zabrinjavajuća je pojava da su policajci u Crnoj Gori na čelu sa komandantom Specijalne antiterorističke jedinice Radosavom Lješkovićem od kriminalaca preuzeli manir da maskiranjem izbjegnu odgovornost za izvršenje krivičnih djela. Podsjećamo da je komandant Lješković državnom tužiocu saopštio, pored ostalog, da ne zna ni ko su policajci koji su s njim bili u policijskom vozilu "jer su svi bili maskirani".

Apsolutno je neprihvatljivo opravdanje Lješkovića, koje očigledno podržavaju odgovorni direktor Uprave policije Slavko Stojanović i ministar unutrašnjih poslova Raško Konjević da se ni mjesec i po dana kasnije ne zna i ne može znati koji su policajci učestvovali u mučenju Martinovića i drugih građana posle protesta 24.10.2015. Svako ko je radio u policiji može da posvjedoči da policijske akcije poput one prilikom obezbjeđivanja protesta 24.10.2015. imaju svoj plan i osobe odgovorne za komandu i sprovođenje tog plana, koje u svakom trenutku znaju ili moraju da znaju kome komanduju.

Neprihvatljiv je i inertan odnos šefa Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije prema poslednjim incidentima tokom protesta, kao i odnos prema odlukama i zaključcima Savjeta za građansku kontrolu rada policije.

Neprihvatljivo je da je Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici prinuđeno da analizira DNK uzorke da bi otkrilo počinioc, dok se komandant jedinice pretvara da ne zna ko su oni, a direktor Uprave policije i ministar unutrašnjih poslova podržavaju takav stav.

Zahtijevamo od Vrhovnog državnog tužioca da pod hitno obezbijedi vladavinu prava tako što će optužiti komandanta SAJ-a i direktora Uprave policije za krivična djela koja su izvršili i nečinjenjem njihove službene dužnosti - odbijanjem da se državnom tužilaštvu dostave sva imena policajaca koji su izvršili mučenje Milorada Martinovića i zlostavljali ostale građane u Podgorici 24.10.2015. Ova krivična djela su propisana Krivičnim zakonikom Crne Gore: Neprijavlivanje krivičnog djela i učinioca (čl. 386), Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela (čl. 387), Zloupotreba službenog položaja (čl. 416) i Nesavjestan rad u službi (čl. 417). Žalimo zbog toga što nadležni državni tužioc sami ne uočavaju potrebu da procesuiraju odgovorne državne službenike, već su neophodne krivične prijave NVO, kao što je prijava MANS protiv Lješkovića, da bi se pokrenuli da rade svoj posao koji podrazumeva i takve neprijatnije poteze po službenoj dužnosti.

Zahtijevamo od ministra unutrašnjih poslova Raška Konjevića da hitno obavijesti javnost o tome šta je kao ministar nadležan za policiju preduzeo da kazni nezakonito postupanje direktora Uprave policije i komandanta SAJ-a ili ako nije preduzeo ništa, da podnese ostavku.

Podsjećamo da je kršenje ljudskih prava i prekoračenje službenih ovlašćenja od strane policije ranije potvrđeno i pravnosnažnim presudama u postupcima koje je pokrenuo MANS, a koji se tiču višegodišnjeg nezakonitog nadziranja internet komunikacije te NVO, nezakonitog hapšenja i kršenja korpusa ljudskih prava prema šest aktivista MANS-a i zaključenja ništavog sporazuma policije i M-tela na osnovu koga su se godinama

nezakonito prikupljani brojni lični podaci. I ovi slučajevi potvrđuju hronični nedostatak odgovornosti na strani rukovodećeg kadra policije čak i kada se nezakonit rad i kršenje ljudskih prava potvrdi pravnosnažnom sudskom presudom.

Suzbijanje politike nekažnjivosti za kršenje ljudskih prava je neophodno za uspostavljanje vladavine prava u Crnoj Gori.

Pozivamo sve međunarodne organizacije zainteresovane za Crnu Goru da podrže naša nastojanja da državnička zaklinjanja u ljudska prava i vladavinu prava ne ostanu samo mrtva slova na papiru, već da zvaničnike Crne Gore obavijeste da se od njih očekuje da ih obezbijede u praksi.

Akcija za ljudska prava (HRA), Tea Gorjanc-Prelević, izvršna direktorica

Mreža za razvoj nevladinog sektora (MANS), Vanja Čalović, izvršna direktorica

Građanska alijansa (GA), Milan Radović, koordinator programa ljudskih prava

Aleksandar Saša Zeković, predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije

Centar za ženska prava (CŽP), Maja Raičević, izvršna direktorica

LGBT Forum Progres, Stevan Milivojević, izvršni direktor